

Raadsvoorstel

GEMEENTEBESTUUR

onderwerp 1e wijziging Programmabegroting 2018-2021
raadsnummer 2017 80
collegevergadering d.d. 28 november 2017
raadsvergadering d.d. 20 december 2017
fatale termijn
programma

portefeuillehouder

team ABFIP
registratienummer
steller F. Maas/H. Smeets/L. Aerts,
doorkiesnummer +31 77 3596886
e-mail l.hendriks@venlo.nl
datum 14 november 2017
bijlage(n) 2
datum verzonden

Voorstel om te besluiten

1. Instemmen met onderstaande voorgestelde wijzigingen van de Programmabegroting 2018-2021:
  - a. Toevoegen van de verkoopopbrengst parkeergarages aan de algemene reserve;
  - b. Verwerken van de voorgestelde dekking van het structurele effect als gevolg van de verkoop van de parkeergarages in de Programmabegroting 2018-2021;
  - c. Opnemen van een structurele taakstelling op overhead van € 83.000 en deze in breed organisatieperspectief te bezien in relatie tot het afstoten en overnemen van taken;
  - d. De opbrengst grondverkoop Arsenaal t.z.t. ten gunste brengen van versterking van het vermogen (algemene (grond)reserve)
  - e. Opnemen van 2/3 van de dividendopbrengst Enexis (€ 223.000) in de begroting ten gunste van de algemene middelen;
  - f. Opnemen van de prognose sociaal domein 2018-2021 in de Programmabegroting 2018-2021, met als uitgangspunt financieel evenwicht per 1 januari 2020 ;
  - g. Het verwerken ten gunste van het meerjarenperspectief van de accessen uit het regeerakkoord tot een bedrag van € 0,9 miljoen voor het jaar 2018 en € 1 miljoen voor het jaar 2019;
  - h. Opnemen van het positieve nettoresultaat van de septembercirculaire in de Programmabegroting 2018-2021.
  - i. Kennis nemen van het rapport 'What's in it for Venlo: Regeerakkoord 2017 inclusief Startnota'
2. Instemmen met het bestemmen van alle eenmalige en structurele overschotten ter versterking van enerzijds het weerstandsvermogen (minimaal $\geq 1,0$) en anderzijds ter versterking van de solvabiliteitsratio (streefwaarde $\geq 20\%$).
3. Instemmen met de opgenomen bezuinigingsmaatregelen.

Raadsvoorstel

Burgemeester en wethouders van Venlo
de secretaris

de burgemeester

René van Loon

Antoin Scholten

Raadsvoorstel

Samenvatting (Verplicht, maximaal een half A4)

In oktober hebben wij het presidium geïnformeerd over een aantal ontwikkelingen die mogelijk een behoorlijke impact hebben op het financieel meerjarenperspectief. Op dat moment was echter nog sprake van een forse onzekerheid over de omvang welke met deze ontwikkelingen gemoeid was. Daarom hebben wij voorgesteld om in december, wanneer de financiële impact scherper in beeld zou zijn, een eerste wijziging van de begroting 2018-2021 aan u voor te leggen.

In voorliggend raadsvoorstel brengen wij, de financiële impact van de majeure ontwikkelingen in beeld. Tevens doen wij een voorstel voor een eerste aanpassing van de Programmabegroting 2018-2021. De financiële effecten die betrekking hebben op 2017, zijn verwerkt in de prognose van de FinRap, die eveneens in december aan uw raad wordt voorgelegd.

De volgende ontwikkelingen zijn verwerkt in voorliggend raadsvoorstel:

1. de verkoop van de parkeergarages die dat heeft voor zowel de vermogenspositie als voor de exploitatie;
2. de uitkomst van het onderzoek naar de verkoop van de aandelen Enexis;
3. de prognosecijfers en het aangekondigde plan van aanpak met betrekking tot het evenwicht in het sociaal domein;
4. septembercirculaire 2017;
5. het perspectief zoals dat voortvloeit uit het recent aan de Kamer gepresenteerde regeerakkoord inclusief de Startnota.

Daarnaast doen wij een aantal voorstellen voor tekort reducerende maatregelen.

In dit raadsvoorstel zijn deze thema's nader uitgewerkt. Voor de prognosecijfers en het aangekondigde plan van aanpak Sociaal Domein en het Regeerakkoord inclusief Startnota 'What's in it for Venlo' verwijzen wij u naar de bijlagen.

Bijlagen

Nr.	Naam	Datum
1.	Analyse en aanpak Sociaal Domein versie 1.0 presentatie 29 november 2017	..
2.	Regeerakkoord inclusief Startnota 'What's in it for Venlo'	

Raadsvoorstel - onderbouwing

Onderbouwing

■ Algemene toelichting

1. Wat is kernopgave (Wat is de belangrijkste opdracht voor de gemeenteraad?)

De ontwikkelingen die wij in voorliggend raadsvoorstel aanvullend op de begroting presenteren, leiden tot een dusdanig grote bijstelling van het meerjarenperspectief, dat nieuwe afwegingen noodzakelijk zijn. In dit raadsvoorstel leggen wij een aantal oplossingsrichtingen ter vaststelling aan u voor. Indien u hiermee instemt, passen wij de begroting 2018-2021 hierop aan.

2. Historische paragraaf (Wat is de geschiedenis van dit dossier?)

Op 10 november j.l. heeft u de Programmabegroting 2018-2021 vastgesteld. Wij hebben u in aanloop naar de formele behandeling van de begroting medegedeeld dat wij een aantal ontwikkelingen zagen aankomen die mogelijk een grote financiële impact zouden kunnen hebben. Deze ontwikkelingen maken een eerste begrotingswijziging noodzakelijk om een bestuurlijk, maar ook financieel evenwichtig uitgangspunt te bepalen voor het begrotingsjaar 2018.

De uitkomst van een vijftal ontwikkelingen was bij de presentatie van de begroting namelijk nog dermate onzeker dat we deze nog niet konden meenemen in de conceptbegroting. Op dit moment kunnen we dat wel en de informatie treft u in dit voorstel aan.

Op basis hiervan zijn wij in staat u een geactualiseerd, integraal beeld te presenteren van de financiële staat van de stad, op basis waarvan u met dit voorstel een wijzigingsvoorstel met betrekking tot de onlangs vastgestelde begroting 2018-2021 wordt voorgelegd.

Deze ontwikkelingen zijn:

1. de verkoop van de parkeergarages en de gevolgen die dat heeft voor zowel de vermogenspositie als voor de exploitatie;
2. de uitkomst van het onderzoek naar de verkoop van de aandelen Enexis, inclusief de gevolgen voor de vermogenspositie en exploitatie;
3. de prognosecijfers en het aangekondigde plan van aanpak met betrekking tot het evenwicht in het sociaal domein;
4. de uitkomsten van de septembercirculaire;
5. het perspectief zoals dat voortvloeit uit het recent aan de Kamer gepresenteerde regeerakkoord inclusief de Startnota.

Aanvullend op bovenstaande ontwikkelingen leggen wij een aantal maatregelen aan u voor om het tekort te reduceren.

3. Relatie met programma

Het voorstel raakt alle programma's.

4. Wat is het beoogde maatschappelijke resultaat (Wat wilt u bereiken?)

Beleidsinhoudelijke en financiële kaderstelling.

5. Wat en waarom? (Waarom is dit voorstel nodig?)

De gemeenteraad is het bevoegd bestuursorgaan ten aanzien van de inhoudelijke kaderstelling en het budgetrecht zoals opgenomen in de Programmabegroting. De gemeenteraad autoriseert met de vaststelling van de Programmabegroting het college van Burgemeester en Wethouders tot het doen van uitgaven, passend binnen de daarbij aangegeven inhoudelijk kaders.

In deze paragraaf doen wij een voorstel om de volgende ontwikkelingen te verwerken in de Programmabegroting 2018-2021. De uitkomsten van het onderzoek sociaal domein hebben tevens invloed op de jaarschijf 2017. Deze hebben een relatie met de FinRap 2017, die eveneens in de BOB-cyclus van december door uw raad behandeld wordt.

Een ontwikkeling welke we normaal gesproken niet meenemen bij de begroting is het effect van de septembercirculaire, laat staan een inschatting van de accessen voor het gemeentefonds in een nog niet geheel geconcretiseerd regeerakkoord. Momenteel worden de begrotingshoofdstukken en het regeerakkoord besproken in de Tweede Kamer, hetgeen betekent dat plannen en daarmee de uitkomsten (door amendering) nog kunnen veranderen. Gegeven de bijzondere omstandigheden hebben we ervoor gekozen om u over deze onderdelen te informeren en, indien opportuun, in dit voorstel mee te nemen. Daarbij dient opgemerkt te worden dat hier buitengewoon terughoudend mee omgegaan dient te worden, gelet op de onzekerheden die hiermee gepaard gaan.

Hieronder treft u in hoofdlijnen de uitwerking aan van de vier bovengenoemde onderdelen aangevuld met de septembercirculaire en het regeerakkoord. Het financieel meerjarenbeeld dient reëel en meerjarig sluitend te zijn. De Provincie Limburg hanteert dit mede als criterium bij de beoordeling van ons financieel meerjarenperspectief.

1. Verkoop van de parkeergarages

Op 17 oktober jl. heeft ons college een besluit genomen over de verkoop van drie gemeentelijke parkeergarages. Vastgesteld is dat er sprake was van twee financiële gevolgen:

- Eenmalig verkoopresultaat door verrekening van verkoopsom met de boekwaarden; + € 9,2 miljoen;
- Structureel effect op de meerjarenbegroting 2018-2021 van circa - € 1 miljoen.

In dit raadsvoorstel doen wij u voorstellen voor enerzijds de bestemming van het eenmalige verkoopresultaat, alsmede voor de dekking van het structurele effect op de meerjarenbegroting. Wij hebben hierbij gezocht naar optimalisatiemogelijkheden binnen het product parkeren. Verder geldt het uitgangspunt dat het structurele tekort wordt afgedekt met een structurele dekking.

a. Hogere opbrengst straatparkeren

Reeds een aantal jaren is waarneembaar dat straatparkeeropbrengsten oplopen. Voor 2017 wordt een hogere opbrengst verwacht uit straatparkeren, vanwege o.a. de toename van het aantal bezoekers aan de binnenstad (circa € 300.000). Gelet op enerzijds ingezette beleidsmaatregelen en anderzijds deze positieve trend wordt voorgesteld om de begrootte parkeeropbrengsten opwaarts bij te stellen met structureel € 250.000 m.i.v. 2018.

b. Personeelskosten en overhead

Na verkoop van de parkeergarages is sprake van een wijziging van het takenpakket voor het team parkeren, waardoor een besparing op formatie mogelijk is. De verwachting is dat betreffende medewerkers op termijn op andere functies kunnen worden ingezet binnen de bestaande formatie. Gelet hierop wordt voorgesteld de hiermee gepaard gaande kosten, ad € 143.000, in te zetten en

deze gefaseerd in te boeken in de periode 2018-2020. Wij achten dit realistisch.

Het afstoten van taken heeft ook gevolgen voor de omvang van de overhead¹ van de gemeentelijke organisatie. Wij hebben hiervoor taakstellend een structureel bedrag opgenomen van € 83.000. Aan de organisatie is opdracht gegeven om invulling te geven aan deze taakstelling vanuit een breed organisatieperspectief. De invulling te bezien in relatie tot enerzijds het afstoten van taken en het overnemen van aanvullende en/of nieuwe taken.

c. Parkeerhandhaving

Onze kosten voor parkeerhandhaving worden voor bijna 70% afgedekt door opbrengsten. Diverse gemeenten slagen erin deze taak 100% kostendekkend uit te voeren. Voorstel is om hier ook in Venlo naartoe te werken. Er kunnen verschillende maatregelen worden getroffen om hieraan invulling te geven, zoals vergroten van de effectiviteit van de handavingsinzet en het optimaliseren van de inning van naheffingsaanslagen. Zoals bekend is op het thema handhaving sprake van een lopende taakstelling, die momenteel nader worden onderzocht. Voorgesteld wordt het onderzoek naar een effectievere parkeerhandhaving hieraan te koppelen en met de opbrengst eerst de openstaande taakstelling op deregulering/minder toezicht te salderen.

d. Parkeerbonds

Eind februari 2017 is via raadsamendement een parkeerbonds ingesteld met een bedrag van € 500.000. Dit fonds is bedoeld om (parkeer)maatregelen te treffen, die het parkeerleed (a.g.v. sluiting parkeergarage(s)) in de stad verzachten. Ondernemers en bewoners mogen daartoe voorstellen doen. Tot op heden zijn geen passende voorstellen gedaan. Uw gemeenteraad heeft onlangs een motie ter zake aangenomen, die erin voorziet dat het primaat voor het doen van voorstellen meer bij het college wordt neergelegd. Gelet hierop, alsmede gelet op de ervaring tot nu toe en de actuele financiële druk op de parkeerbegroting, achten wij het raadzaam om het parkeerbonds partieel in te zetten voor het oplossen van deze financiële problematiek. We stellen voor om € 200.000 daarvoor in te zetten.

e. Smart Parking

Medio oktober 2016 is i.k.v. raadsbesluit over nieuwe koers parkeren voor Venlo een onderzoeksfonds ingesteld om parkeerinnovaties te kunnen onderzoeken c.q. te introduceren in Venlo. Dit betreft gedurende 4 jaar lang een bedrag van € 85.000 (per jaar); dit met ingang van 2018. Gelet op de actuele financiële druk op de parkeer-begroting achten wij het raadzaam om een deel van deze middelen in te zetten voor het oplossen van deze financiële problematiek. We stellen voor om voor de jaren 2019-2021 jaarlijks € 50.000 daarvoor in te zetten.

f. Arsenaal: opbrengst grondverkoop

De locatie Arsenaal wordt herontwikkeld door en voor de markt. Dit impliceert dat de grond wordt verkocht aan de marktpartij met het beste plan en het beste bod. De opbrengst van deze grondverkoop zou kunnen worden ingezet. Mede n.a.v. een marktconsultatie is de verwachting dat sprake zal zijn van een positieve residuele grondwaarde. De verwachting is dat we deze kunnen realiseren in 2020-2021. De grootte ervan is thans nog moeilijk in te schatten, dus hanteren we hiervoor een 'PM'. Deze PM-post boeken wij, voor wat betreft de bestemming, nu al pm in voor versterking van het (weerstand)vermogen (algemene (grond)reserve).

¹ Onder overhead wordt verstaan het geheel van functies en kosten gericht op de sturing en ondersteuning van medewerkers in het primaire proces. Voorbeelden hiervan zijn Huisvesting, Management, Financiën, Personeel & Organisatie, Inkoop, Juridische zaken, Control, Interne en Externe communicatie, Bestuurszaken en ondersteuning.

Raadsvoorstel - onderbouwing

g. Verkoopopbrengst aan algemene reserve

In de Programmabegroting 2018-2021 hebben wij reeds aangekondigd dat wij de verkoopopbrengst van de parkeergarages ad € 9,2 miljoen willen inzetten ter versterking van ons (weerstands)vermogen.

Recapitulerend leidt dit tot het volgende financieel beeld:

Tabel: parkeren

		Bedragen x € 1.000				
Parkeergarages	I/S	Bedrag	2018	2019	2020	2021
Gevolgen exploitatie			-939	-1.040	-1.054	-1.069
Hogere opbrengst straatparkeren	S		250	250	250	250
Personeelskosten en overhead	S		163	193	226	226
Parkeerhandhaving: 100% kostendekkendheid	S					
Parkeerbonds	I		200			
Smart Parking	I			50	50	50
Resultaat herontwikkeling Arsenaal	I	PM			+PM	
Verkoopopbrengst toevoegen aan Algemene reserve	I	9.200	-	-	-	-
Subtotaal voorstellen parkeren			613	493	526	526
Ten laste van meerjarenbegroting			-326	-547	-528	-543 +PM

2. Voorlopige uitkomst van het onderzoek naar de verkoop van de aandelen Enexis:

Bij de behandeling van de begroting 2018 – 2021 heeft u besloten onderzoek te doen naar de mogelijkheid tot verkoop van de aandelen Enexis Holding NV. Op dit moment (medio november) wordt er gesproken met een gemeente die interesse heeft getoond en overweegt een deel van de aandelen over te nemen. Het gaat om circa 1/3 van de aandelen van Venlo. Dit betekent ook, indien het gesprek tot resultaat leidt, dat ongeveer 2/3^e deel van de aandelen in ons bezit blijven hetgeen betekent dat het dividend (€ 223.000) voor dit deel alsnog verwerkt kan worden in ons meerjarenperspectief.

3. Prognosecijfers en het aangekondigde plan van aanpak met betrekking tot het evenwicht in het sociaal domein:

Naar aanleiding van de gesignaleerde financiële tekorten in het sociaal domein hebben wij de organisatie opdracht gegeven om met een (beleids- en financiële)analyse, een perspectief en met concrete voorstellen te komen over het financieel weer in evenwicht brengen van de inkomsten en uitgaven binnen het sociaal domein. Tegen de achtergrond van deze opdracht is op uw nadrukkelijk verzoek een externe interimmanager aangetrokken. Deze is in augustus aan zijn opdracht begonnen. In de daarop volgende maanden is door de organisatie doorgewerkt aan de inkoop en aanbesteding en zijn door de interimmanager opdrachten uitgezet en is er tot een analyse en een prognose gekomen.

Het geprognosticeerde resultaat heeft zich in de afgelopen periode verder verslechterd indien er geen maatregelen worden getroffen. Hierbij wordt opgemerkt dat het nog steeds gaat om prognoses, bij de jaarrekening 2017 zal het werkelijke resultaat tot uitdrukking komen.

Wij zijn van mening dat er door bijsturing en keuzes tot bijstelling van de tekorten kan worden gekomen, zodanig dat er sprake kan zijn van een dalend verloop van deze tekorten in 2018 en 2019 en financieel evenwicht per 1 januari 2020. Dat is overigens een jaar later dan onze

Raadsvoorstel - onderbouwing

oorspronkelijke opdracht. Met een juiste en stringente uitvoering van het vastgestelde beleid en de stringente uitvoering van aanvullende maatregelen worden deze bezuinigingen gerealiseerd. Op basis van deze prognose hebben wij het geprognosticeerde meerjarenbeeld bijgesteld, zoals u kunt zien in de tabel zoals die is opgenomen aan het einde van dit raadsvoorstel.

Deze aanvullende maatregelen, welke onder leiding van de interimmanager zijn ontwikkeld bieden –indien deze allemaal worden geïmplementeerd- een additioneel perspectief op een budgettaire bijstelling van taakstellend € 3 miljoen in 2018 oplopend naar € 8,5 miljoen in 2020. Het betreft hier zaken die zowel inhoudelijk van aard zijn, als zaken op het gebied van aansturing en monitoring.

De maatregelen betreffen het verlagen van de PGB-tarieven, het verschuiven van dagbesteding (maatwerk) naar open inloop, het versneld herindiceren bij niet-gecontracteerde aanbieders, huishoudelijke hulp aanbieden als algemene voorziening, prestatiedenken toepassen op Wmo-arrangementen, het terugdringen van de kosten voor beschermd wonen, verlaging van de kosten voor rol-, woon- en vervoersvoorzieningen, verhoging van de beleidseffectiviteit, betere interne sturing, de integratie van de WAA en door een aantal kleinere overige ingrepen.

Wij merken hierbij op dat deze maatregelen inhoudelijk nog steeds recht doen aan onze opdracht om 'passende zorg en ondersteuning' te bieden aan hen die dat nodig hebben. Recapitulerend leidt dit tot het volgende financieel beeld:

Tabel: Ontwikkelingen Budgettair kader Sociaal Domein

Saldo budgettair kader Sociaal Domein	Bedragen x € 1.000				
	2017 (prognose)	2018	2019	2020	2021
Prognose 2017 en begroting 2018 - 2021	-14.792	-7.154	0	0	0
Mutatie prognoses	-4.809	-7.161	-8.285	-8.466	-8.466
Totaal saldo voor maatregelen	-19.601	-14.315	-8.285	-8.466	-8.466
Dekking uit algemene middelen overeenkomstig VoRap - begroting	14.792	7.154			
Turn - around budget		-700	-400		
Aanvullende maatregelen (taakstellend)		3.000	6.700	8.500	8.500
Totaal verschil t.o.v. VoRap en begroting 2018 - 2021 na maatregelen	-4.809	-4.861	-1.985	-	-

Voor meer informatie wordt verwezen naar de bijlage 'Analyse en aanpak Sociaal Domein versie 1.0 presentatie 29 november 2017'.

In de raadsbijeenkomst van maandag 4 december a.s. zal uitgebreid ingegaan worden op de analyse en rapportage van de interimmanager.

4. Septembercirculaire 2017

De uitkomsten en effecten van de septembercirculaire nemen we normaal gesproken niet mee bij de begroting. Gegeven de bijzondere omstandigheden en gezien de voorlopige uitkomsten van het Regeerakkoord, stellen wij u voor het netto – resultaat van de septembercirculaire in de begroting te verwerken. Het netto – resultaat van de ontwikkeling van de Integratie Uitkering Sociaal Domein is onderdeel van de ontwikkelingen Sociaal Domein van dit voorstel.

Wij stellen u voor om het positieve netto – resultaat septembercirculaire 2017 in de begroting te verwerken voor de volgende bedragen:

2018: +€ 973.000

Raadsvoorstel - onderbouwing

2019:	+€ 473.000
2020:	+€ 216.000
2021:	+€ 80.000.

5. Regeerakkoord

Net als in 2013, bij het aantreden van het kabinet Rutte-2, hebben wij voor u in beeld gebracht wat de (mogelijke) consequenties zijn van het nieuwe regeerakkoord dat in september aan de Tweede Kamer is aangeboden. Het behoeft geen betoog dat dit akkoord optimistischer van toon is dan het vorige regeerakkoord. De economische crisis ligt immers alweer achter ons en het kabinet heeft niet alleen een ambitieuze agenda, maar ook de middelen die daarvoor nodig zijn.

Dat vertaalt zich in een relatief beleidsrijk document waarin, na jaren van bezuinigingen, ruimte is voor nieuwe ambities en nieuwe uitgaven. Gemeenten profiteren daarvan op twee manieren. Niet alleen zijn gemeenten mede-overheid en daarmee verantwoordelijk voor de realisatie van een deel van deze ambities, maar ook profiteren gemeenten door de trap-op, trap-af-systematiek van het gemeentefonds waarbij een toename van rijksuitgaven automatisch leidt tot hogere accessen in de algemene uitkering van het gemeentefonds. In de bijlage hebben wij dit -specifiek voor Venlo- voor u weergegeven (blz. 29 van de bijlage). Het gaat hierbij om de volgende indicatieve ontwikkelingen:

2018:	€1,8 miljoen
2019:	€4,1 miljoen
2020:	€5,5 miljoen
2021:	€5,8 miljoen

Corresponderende lasten en ontwikkelingen voor alle jaren PM.

In de bijlage 'What's in it for Venlo' wordt uitgebreid ingegaan voor wat betreft de duiding van de indicatieve cijfers voor wat betreft de verwachte ontwikkeling van de accessen en de mogelijke gevolgen voor de gemeente. De accessen ogen positief. De ontwikkelingen van deze accessen zijn echter nog omgeven met veel onzekerheden. In het hoofdstuk 'Algemeen financieel beeld en gemeentefonds' worden de ontwikkelingen geschetst die duiding geven aan deze onzekerheden. Zo worden er programmatische afspraken gemaakt over oormerking van de accessen, zal het integreren van een deel van de Integratie Uitkering Sociaal Domein leiden tot herverdeeleffecten en zal de verhoging van het lage btw tarief van 6% naar 9% leiden tot extra lasten.

Daarnaast is een ruimere financiële armslag van gemeenten hard nodig om de grote maatschappelijke vraagstukken het hoofd te bieden. Maatschappelijke vraagstukken op onder andere het terrein van klimaat, energie, digitalisering, omgevingswet, verduurzaming van de bestaande voorraad, de nieuwe arrangementen 'begeleide toegang tot de verzorgingsstaat' van nieuwkomers zullen ongetwijfeld vragen om bijdragen vanuit de gemeentelijke middelen. Afwijkingen voor wat betreft de door ons en het Rijk gehanteerde uitgangspunten zoals economische groei, het gehanteerde inflatiecijfer en volumeontwikkelingen zullen van invloed zijn op de gepresenteerde accessen. Hierbij niet te vergeten de tekorten op het macrobudget van de BUIG en het sociaal domein en de doorvertaling van de opschalingskorting van €3 miljoen structureel voor de periode 2022 – 2025.

Momenteel worden de begrotingshoofdstukken en het regeerakkoord besproken in de Tweede Kamer hetgeen betekent dat plannen en daarmee de uitkomsten (door amendementen) nog kunnen veranderen. Wij verwachten dat bij de meicirculaire 2018 specifiekere informatie voorhanden is voor wat betreft de ontwikkelingen van de accessen en de ontwikkelingen binnen het gemeentefonds. Omdat dit alles nog slechts plannen zijn en dat eventuele voordelen eerst nog

gerealiseerd moeten worden wordt geadviseerd de uitkomsten vooralsnog af te wachten overeenkomstig de normale gedragslijn. Hoewel het, zoals wij ook reeds hebben aangegeven in de inleiding, niet gebruikelijk is om hierover nu al te besluiten maakt de actuele financiële positie van onze organisatie het dat we u hierover toch informeren. De bedragen zijn uiteraard afhankelijk van de verdere precisering die in de komende maanden nog moet plaatsvinden en voorwaardelijk.

Wij benadrukken voornoemde kanttekeningen en nuanceringen maar hebben ook oog voor de complexiteit van de huidige substantiële opgave. Tegen deze achtergrond achten wij het maximaal acceptabel om een afbouwscenario te hanteren van 50% voor het jaar 2018 (€0,9 miljoen) en 25% voor het jaar 2019 (€1 miljoen) en 0% voor volgende jaren. Wij stellen u voor om deze bedragen op te nemen in het financieel meerjarenbeeld.

Hierbij in ogenschouw nemend dat binnen het sociale domein een substantiële taakstellende bezuinigingsopgave is opgenomen van €3 miljoen in 2018 oplopend naar €8,5 miljoen voor 2020 en verder en een opschalingkorting van €3 miljoen voor de periode 2022-2025.

6. Tekortreducerende maatregelen

Gegeven het voorafgaande is er, na verwerking van de hiervoor genoemde ontwikkelingen zonder aanvullende maatregelen, nog een budgettaire tekort te verwachten ten opzichte van de vastgestelde begroting en wordt er extra beslag gelegd op een onttrekking uit het vermogen. Wij stellen daarom voor een aantal aanvullende maatregelen te treffen.

Wij hebben expliciet overwogen om u de door u aangenomen amendementen en de eerder afgevallen bezuinigingsmogelijkheden opnieuw ter afweging voor te leggen. Echter, gelet op het gevoerde begrotingsdebat en de bij de kadernota en programmabegroting gekozen koers, stellen wij u voor om u bij de oplossingsmaatregelen te beperken tot beleidsarme maatregelen. Incidentele problemen zouden van een incidentele oplossing worden voorzien en we zouden buitengewoon terughoudend moeten zijn in het afbreken van bestaande voorzieningen en activiteiten. Gegeven de ingrepen die we reeds hebben gedaan en nog moeten doen ten koste van ons eigen vermogen stellen wij u voor deze te combineren met een beperkt aantal relatief beleidsarme bezuinigingsvoorstellen. Dit is ook mede ingegeven door de aanzienlijke hoge bezuinigingsmaatregelen in het sociaal domein.

Geen inflatie 2019

Een generieke maatregel die relatief 'beleidsarm' van karakter is, is het (na 2018) in 2019 nogmaals passeren van de inflatie-aanpassing voor alle materiele budgetten excl. sociaal domein. (€900.000,-). Zo delen *alle* activiteiten gelijkelijk in het opvangen van het concernbrede budgettaire tekort.

U heeft gekozen voor het op orde brengen van onze gemeente en onze organisatie. Zonder afbreuk te willen doen aan de noodzaak en de ambitie is het uiteraard mogelijk om 'gas terug te nemen' wat betreft het uitvoeringstempo van het in de begroting opgenomen nieuw beleid. Dat wil zeggen dat wij u voorstellen om het uitvoeringstempo te verlagen door in de eerste twee jaren het ambitieniveau procentueel te verlagen.

Verlagen budget (achterstallig) onderhoud wegen en civiele objecten

In de begroting heeft u, zoals meegegeven in de kadernota, middelen vrijgemaakt om het (achterstallig) onderhoud aan wegen en civiele objecten in te lopen. Gegeven de budgettaire druk stellen wij u voor om wat betreft de wegen deze inhaalslag voor de jaren 2018 en 2019 in beperkte mate te temperen met 10% (€100.000,-) en voor wat civiele objecten voor beide jaren met 10% (€68.000,-, respectievelijk €45.000,-). Dit zal naar verwachting leiden tot vertraging van het inlopen

Raadsvoorstel - onderbouwing

van het (achterstallig) onderhoud. Dit betekent dat u het bijbehorende onderhoudsniveau en de mogelijke kapitaalvernietiging die hiervan het gevolg kan zijn accepteert. Uiteindelijk is vanaf 2020 het volledige extra budget, zoals dat is opgenomen in de begroting 2018-2021, beschikbaar.

Verlaging budget organisatieontwikkeling

Voor de organisatorische opgave in het sociaal domein is een investering nodig van €1,1 miljoen, waarvan €0,7 miljoen in 2018 en €0,4 miljoen in 2019. In de vastgestelde begroting 2018-2021 heeft u echter reeds -ten dele- middelen voor dit doel opgenomen waardoor er synergievoordelen te realiseren zijn die maken dat we het budget organisatieontwikkeling in beide jaren (2018 en 2019) met 15% kunnen verminderen (€300.000,-).

Verlaging budget C2C

U heeft ook middelen beschikbaar gesteld voor nieuw beleid ten aanzien van C2C. Wij onderschrijven uiteraard de behoefte om hieraan vorm en inhoud te geven, maar wij stellen u voor om het invoeringstempo iets te verlagen en de middelen voor het invoeringsprogramma voor C2C voor de jaren 2018 en 2019 met 20% te verminderen (€50.000,-, respectievelijk €100.000,-). Vanaf 2020 is daarmee het oorspronkelijk volledig opgenomen budget beschikbaar.

Verhoging bezuiniging mobile devices en arbeidsvoorwaarden

Tot slot stellen wij u voor om de bezuiniging €45.000,- op het gebruik van mobile devices en arbeidsvoorwaarden uit het verzamelandement voor de jaren 2018 en 2019 te verhogen naar €100.000,- (€55.000,-).

Het geheel van deze maatregelen leidt tot een lastenvermindering van € 573.000,- in 2018, €1.500.000,- in 2019 en € 900.000 structureel. Hiermee wordt de impact van nieuwe ontwikkelingen ten opzichte van de vastgestelde begroting voor 2018 verkleind. Recapitulerend leidt dit tot het volgende financiële beeld:

Tabel tekortreducerende maatregelen

	<i>Bedragen x € 1.000</i>				
	2017 (prognose)	2018	2019	2020	2021
Niet honoreren inflatie 2019			900	900	900
Temporiseren aanvullende middelen(achterstallig) onderhoud met 10%		168	145		
Organisatie ontwikkeling		300	300		
Temporiseren invoeringstempo C2C		50	100		
Incidentele vermindering mobile devices en arbeidsvoorwaarden		55	55		
Totaal verschil t.o.v. VoRap en begroting 2018 - 2021 na maatregelen	-	573	1.500	900	900

6. Afweging / argumentatie (Welke politieke keuzevraagstukken dienen zich aan? Zijn er reële alternatieven? Welke belangenafweging moet daarbij door de raad worden gemaakt?)

U wordt voorgesteld om in te stemmen met de onder punt 5. genoemde voorstellen, als eerste wijziging van de door u vastgestelde programmabegroting 2018-2021.

Raadsvoorstel - onderbouwing

7. Welke externe partners en adviesraden zijn erbij betrokken?

Geen.

8. Financiële paragraaf

Financiële impact ontwikkelingen

De financiële vertaling van het voorafgaande, inclusief de door ons gedane voorstellen en de bijgestelde prognose m.b.t het sociaal domein, leidt tot het volgende geactualiseerde meerjarenperspectief:

Tabel aangepast meerjarenperspectief

	<i>Bedragen x € 1.000</i>				
	2017 (prognose)	2018	2019	2020	2021
Saldo meerjarenbegroting vóór mutatie weerstandsvermogen	-14.439	-7.882	-573	772	1.177
Financiële gevolgen amendementen		105	-0	-253	-363
Totaal saldo vastgestelde meerjarenbegroting inclusief amendementen	-14.439	-7.777	-573	519	814
Financiële impact ontwikkelingen:					
O. FinRap	1.407				
A. Parkeergarages		-326	-547	-528	-543 +PM
B. Aandelen enexis		223	223	223	223 +PM
C. Sociaal domein (na aanvullende maatregelen)	-4.809	-4.861	-1.985	-	-
D. Septembercirculaire		973	473	216	80
E. Regeerakkoord incl. Startnota		925	1.038		
F. Tekort reducerende maatregelen		573	1.500	900	900
Totaal financiële impact ontwikkelingen	-3.402	-2.493	702	811	660
Nieuw saldo meerjarenbegroting vóór mutatie weerstandsvermogen	-17.841	-10.270	129	1.330	1.474

Vermogen

De genoemde ontwikkelingen van o.a. in het sociaal domein hebben de vermogenspositie van de gemeentelijke organisatie ernstig aangetast. Zoals verwoord in de programmabegroting 2018 – 2021 voor een bedrag van bijna €40 miljoen (vanaf 2016). Indien alle voorstellen zoals gedaan in dit voorstel worden overgenomen stijgt het eigen vermogen (algemene reserve) met “slechts” € 5,5 miljoen ten opzichte van de vastgestelde begroting 2018 – 2021 als gevolg van voornamelijk de aanvullend tegenvallende cijfers binnen het sociaal domein. Dit ondanks de éénmalige verkoopopbrengst van de parkeergarages ad € 9,2 miljoen. Deze laatste maatregel is bedoeld voor het versterken van het weerstandvermogen voor het volledige bedrag. Daar staat tegenover dat er wellicht op een tweetal posten revenue te verwachten zijn die nog niet als zodanig in financiële zin kunnen worden opgenomen, maar wel kunnen leiden tot versterking van het (weerstands)vermogen. In onderstaande tabel worden de vermogensmutaties weergegeven:

Raadsvoorstel - onderbouwing

Tabel vermogensmutaties

Bedragen x €:

Vermogensmutaties	2017 (prognose)	2018	2019	2020	2021	Totaal
Verrekeningen algemene reserve Begroting 2017 - 2021 (incl. Amendementen)	-14.439	-7.777	-573	519	814	-21.457
Verrekeningen 1e begrotingswijziging met de algemene reserve	-17.841	-10.270	129	1.330	1.474	-25.179
Subtotaal verschil verrekeningen algemene reserve	-3.402	-2.493	702	811	660	-3.722
Bijzondere baten opdrachten 1e begrotingswijziging:						
Opbrengst verkoop parkeergarages tgv vrije algemene reserve (A)		9.200				9.200
Opbrengst verkoop aandelen (B)		pm				
Opbrengst verkoop Arsenaalplein (A)		Pm				
Totaal bijzondere baten opdrachten 1e begrotingswijziging	-	9.200	-	-	-	9.200
Totaal Saldo mutatie vermogen t.o.v. vastgestelde begroting 2018 - 2021	-3.402	6.707	702	811	660	5.478

Toekomstige overschotten zullen nodig zijn om het weerstandsvermogen weer op het gewenste niveau te brengen. Wij adviseren u dan ook om eventuele toekomstige begrotingsoverschotten, voordelen in de uitvoering en positieve rekeningresultaten expliciet te bestemmen ten behoeve van enerzijds de versterking van het weerstandsvermogen (minimaal $\geq 1,0$) en anderzijds ter versterking van de solvabiliteitsratio (streefwaarde $\geq 20\%$).

Provinciaal toezicht

Zoals u weet hebben wij intensief contact met de Provincie Limburg over de ontwikkelingen in Venlo en de gevolgen die dit heeft voor de financiële gezondheid van onze organisatie en de toezichtsvorm.

9. Risicoparagraaf (welke risico's spelen een rol bij de besluitvorming?)

Wel of geen risico

Wel of niet

Juridische aspecten en wettelijk kader	..
Financiële risico's en aspecten	..
Inhuur externen / derden	..
Economische risico's	..
Maatschappelijke risico's	..
Exploitatie, realisatie, ontwikkeling, beheer, bouw- en planschade	..
Afbreukrisico's en mogelijke contractschade (in relatie tot externe partners)	..
Overige strategische risico's	..

Toelichting (Benoem de relevante, strategische risico's)

..

Raadsvoorstel - onderbouwing

Indien sprake is van inhuur externen / derden (Benoem de relevante kosten(begroting) en eventuele risico's)

n.v.t.

10. Vervolgprocedure voor de raad

n.v.t.

Raadsbesluit

GEMEENTEBESTUUR

onderwerp 1e wijziging Programmabegroting 2018-2021
raadsnummer 2017 80
raadsvergadering d.d. 20 december 2017

team ABFIP
steller LMA Aerts- Hendriks
doorkiesnummer +31 77 3596886
e-mail l.hendriks@venlo.nl
datum 14 november 2017

De raad van de gemeente Venlo;

gelezen het voorstel van het college van 28 november 2017, registratienummer 1245338 ;
gelet op artikel 149 van de Gemeentewet;

besluit(en) vast te stellen:

1. Instemmen met onderstaande voorgestelde wijzigingen van de Programmabegroting 2018-2021:
  - a. Toevoegen van de verkoopopbrengst parkeergarages aan de algemene reserve;
  - b. Verwerken van de voorgestelde dekking van het structurele effect als gevolg van de verkoop van de parkeergarages in de Programmabegroting 2018-2021;
  - c. Opnemen van een structurele taakstelling op overhead van € 83.000 en deze in breed organisatieperspectief te bezien in relatie tot het afstoten en overnemen van taken;
  - d. De opbrengst grondverkoop Arsenaal t.z.t. ten gunste brengen van versterking van het vermogen (algemene (grond)reserve)
  - e. Opnemen van 2/3 van de dividendopbrengst Enexis (€ 223.000) in de begroting ten gunste van de algemene middelen;
  - f. Opnemen van de prognose sociaal domein 2018-2021 in de Programmabegroting 2018-2021, met als uitgangspunt financieel evenwicht per 1 januari 2020 ;
  - g. Het verwerken ten gunste van het meerjarenperspectief van de accessen uit het regeerakkoord tot een bedrag van € 0,9 miljoen voor het jaar 2018 en € 1 miljoen voor het jaar 2019;
  - h. Opnemen van het positieve nettoresultaat van de septembercirculaire in de Programmabegroting 2018-2021.
  - i. Kennis nemen van het rapport 'What's in it for Venlo: Regeerakkoord 2017 inclusief Startnota'
2. Instemmen met het bestemmen van alle eenmalige en structurele overschotten ter versterking van enerzijds het weerstandsvermogen (minimaal $\geq 1,0$) en anderzijds ter versterking van de solvabiliteitsratio (streefwaarde $\geq 20\%$).
3. Instemmen met de opgenomen bezuinigingsmaatregelen.

Raadsbesluit

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van 20 december 2017.
De griffier De voorzitter

Geert van Soest

Antoin Scholten